

Vážení čtenáři,

podle poslední verze červeného seznamu Mezinárodní unie na ochranu přírody (IUCN) je na Zemi ohroženo více než 26 000 druhů organismů. V červeném seznamu IUCN 1996/1998 byl tento počet „jen“ přes deset tisíc. Bylo by však zjednodušující tento nárůst připsat pouze aktivitám člověka, na nárůstu se zjevně podílí i rostoucí počet druhů, které hodnocením dle metodiky IUCN prošly. Podíváme-li se na situaci v ČR, počet ohrožených druhů se blíží šesti tisícům, což se zdá jako neadekvátně vysoké číslo ve srovnání s glo-

bálními šestadvaceti tisíci. Opět je ale na místě ostražitost při práci se statistikou, neboť (i) regionální červené seznamy vždy vykazují relativní vyšší podíl ohrožených druhů z celkového počtu hodnocených druhů, (ii) často pracují s užším taxonomickým pojetím druhu, (iii) v případě ČR přistupuje faktor dobré znalosti druhové diverzity a dále (iv) se liší počet hodnocených skupin v ČR a ve světě, zejména u druhově bohaté skupiny bezobratlých. I tak je však toto číslo alarmující.

V této souvislosti si vzpomínám na zajímavý rozhovor s dr. Janem Čeřovským, nestorem ochrany přírody, který nás opustil v loňském roce. Vyprávěl mi o poválečné situaci čs. ochrany přírody a o tom, že o dnešním legislativním a institucionálním zajištění ochrany přírody se jim tehdy ani nezdálo. Toto konstatování svádí k závěru, jak jsme na tom dnes v ochraně přírody dobře, má však i opačnou stranu mince: jsem přesvědčen, že v 50. letech 20. století si naopak nikdo nedokázal představit míru exploatace naší přírody a krajiny, která následovala, a těžko by uvěřil, jak dlouhé máme dnes seznamy ohrožených druhů a které druhy, po válce ještě zcela běžné, platí dnes za kriticky ohrožené či z naší krajiny již zmizely nadobro.

Jelikož jsem se jako botanik k ochraně přírody dostal spíše přes druhy, ale pracuji již poměrně dlouho v chráněném území, často si kladu otázku, jak dobře

máme oba koncepty ochrany – druhovou a územní – vzájemně sladěné. Samozřejmě, územní ochrana plní celou řadu funkcí, ochrana biodiverzity je pouze jednou z nich, přesto se nabízí principiální otázka, zda při slušném zastoupení zvláště chráněných území na celkové rozloze ČR (přes 16 %), je vysoký počet téměř šest tisíc ohrožených druhů opravdu nezbytný. Tato úvaha samozřejmě není triviální, existuje řada druhů, jejichž příčiny ústupu daleko překračují hranice našeho státu, natož našich izolovaných chráněných území, na druhé straně je i nemalý počet ohrožených druhů s velmi lokální vazbou na krajinu a v těchto případech správně nastavený management a u některých chráněných území snad i redefinování předmětu ochrany, např. ve prospěch většího podílu disturbovaných stanovišť, by mohly napomoci k záchraně řady druhů. Je však třeba říci, že toto není problém jen ČR. I celosvětově platí, že přes strmý nárůst počtu (20× od r. 1962) i plochy (13×) chráněných území počet ohrožených druhů globálně stále roste. Je zřejmé, že přes existenci rozvinuté soustavy chráněných území a důsledné uplatňování ekosystémového přístupu se ani moderní ochrana přírody neobejde bez přímé druhové ochrany a cílených programů na záchranu druhů, jako jsou záchranné programy, ochrana ex-situ či repatriace druhů.

Handrij Härtel

První číslo vyšlo v roce 1946
Ochrana přírody 6/2018 Ročník 73
Vychází 6× ročně
Cena ve stánkovém prodeji 49 Kč
Roční předplatné 234 Kč
Časopis státní ochrany přírody
The Nature Conservation Journal

© AOPK ČR, 2018 Všechna práva vyhrazena.
Žádná část tohoto časopisu nesmí být reprodukována či šířena bez písemného souhlasu vydavatele.

ISSN 1210-258X

Evidováno MK ČR pod e. č. E 6001

Vydává

AOPK ČR, Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha
a SJ ČR, Květnové nám. 3, 252 43 Průhonice
s podporou Správy Krkonošského národního parku, Správy NP Šumava, Správy NP Podyjí,
Správy NP České Švýcarsko

Šéfredaktor RNDr. Zdeněk Patzelt
Redakční rada RNDr. Libor Ambrozek ●
Mgr. Jiří Bašta ● prof. RNDr. Vladimír
Bejček, CSc. ● Ing. Karel Drbal ● Mgr. Svatava
Havelková ● Ing. Michael Hošek ●
prof. RNDr. Jakub Hruška, CSc. ●
Mgr. et. Mgr. Karel Chobot, Ph.D. ●
doc. RNDr. Ladislav Miko, Ph.D. ● JUDr. Svatomír
Mlčoch ● Ing. Jan Moravec ● RNDr. František
Pelc (předseda) ● Ing. Pavel Pešout ●
RNDr. Jan Plesník, CSc. ● RNDr. František
Pojer ● Ing. Martin Starý ● Ing. Jakub
Šafránek ● Ing. Martin Škorpík ● Mgr. Karolína
Šulová

Adresa redakce

Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov
tel. 283 069 136, 283 069 111, fax 283 069 247
ochrana.prirody@nature.cz
www.casopis.ochranaprirody.cz
www.nature.cz

Distribuci pro předplatitele v ČR

jménem vydavatele zajišťuje firma SEND, s. r. o.,
Ve Žitbku 1800/77, hala A3, 193 00 Praha 9;
tel. 225 985 235, GSM 777 728 757
send@send.cz, www.send.cz

Objednávky do zahraničí

vyřizuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR,
tel. 283 069 127
predplatne@nature.cz

Tisk Tiskárna Unipress, s. r. o.

Grafická úprava a sazba SITCON MEDIA, s. r. o.

Korektury Radmila Pavelková

Toto číslo vychází 20. 12. 2018

Kompletní čísla časopisu a podrobný seznam
literatury najdete na
www.casopis.ochranaprirody.cz.

AGENTURA OCHRANY
PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY

